

A hadtudományi ismeretterjesztés helyzete és feladatai

Befejeződött a TIT kétnapos tanácskozása

(Tudósítónktól.)

A TIT országos hadtudományi választmánya és a Hadtörténelmi Intézet pénteken és szombaton kétnapos ülészakot tartott Budapesten, a Hadtörténelmi Múzeum előadótermében.

Első nap a Magyar Néphadsereg 1945—1948 közötti történetének néhány kérdéséről tartott dr. Mucs Sándor alezredes előadást, amelyet hadtörténetészek hozzászólásával egészítettek ki. A választmány tagjai megtekintették a Hadtörténelmi Intézetet és Múzeumot.

A szombati választmányi ülésen a hadtudományi ismeretterjesztő munka eddigi tapasztalatait vitatták meg. Mint ismeretes, a TIT hadtudományi választmánya alig két éves tevékenységre tekinthet vissza, de a viszonylag rövid idő alatt is szép eredmények születtek a honvédelmi nevelőmunkának ebben az új formájában. Az előadásokat két esztendő alatt, csaknem negyedmillió érdeklődő hallgatta meg. A választmány tagjai szoros kapcsolatot építettek ki más társadalmi szervezetekkel, s ezek többsége — elsősorban az

MHSZ, a KISZ, a Hazafias Népfront és a szakszervezetek — mind gyakrabban igénylik az ismeretterjesztő munkát. Az előadások iránti érdeklődésre egyébként az is jellemző, hogy a művészeti témájuk után a hadtudományi előadásokat hallgatták átlagosan a legtöbben; egy-egy előadás 65-en. Jó kezdeményezésnek bizonyult a Szolnok megye két községében megrendezett honvédelmi hét, illetve nap, amelyeknek gondosan összeállított programja hasznos segítséget adott a lakosság felkészítésében a hazánk biztonságát szolgáló honvédelmi feladatokra, s eredményesen tudatosított a korszerű hadászattal kapcsolatos néhány tudnivalót is.

A feladatokról tárgyalva a választmány elhatározta, hogy az eddiginél fokozottabban veszi ki részét az ifjúság honvédelmi neveléséből. Felajánlják segítségüket a pedagógusok honvédelmi ismereteinek bővítéséhez is.

Az ülésen végül új vezetőséget választottak; a választmány elnöke ismét Otta István vezérőrnagy lett.

Madách elfelejtett műve a Gyulai Várszínházban

(Tudósítónktól.)

Ötödik éve rendezik meg a Gyulai nyár rendezvényeinek keretében a várjátékokat. Ez idő alatt hagyományá vált az elhatározás is, hogy minden évben egy magyar történelmi drámát és egy vigjátékot tűz műsorára a Gyulai Várszínház.

A Gyulai nyár 1968 várjátékainak műsorán Madách Imre Csák végnappjai című műve kerül bemutatásra. Keresztury Dezso átdolgozásában. Madáchnak ezt a művét eddig egyetlen színház sem tűzte műsorára, és a Gyulai Várszínház fontos kulturális missziót tölt be az elfelejtett madáchi mű színpadra állításával. A dráma bemutatója július 6-án lesz, s azt követően még hat előadást tervez a játékok rendezőse.

Július 20-án újabb bemutatóra hívja a közönséget a várszínház, amikor is Goldoninak A fogadóné című vigjátéka kerül színre (a bemutatót további hét előadás követi).

Az eddigi hagyományoknak megfelelően ebben az évben is megrendezik június 6 és 13 között az eszperantó nyári egyetemet, amelyen a hazai eszperantistákön kívül több külföldi vendég is részt vesz 10—12 országból.

A Gyulai nyár 1968 programjának igen jelentős eseménye lesz a június 28 és 30 közötti jubileumi népi tánc-fesztivál. 20 évvel ezelőtt, 1948-ban Gyulán ta-

Hősies helytállás az égő tsz-portán

Nem mindennapi hőstettet hajtott végre április 24-én éjjel Beke Péter és Pásztor István éjjeliőr, valamint a szolgálatból motorkerékpárral hazafelé tartó Fodor Demeter rendőr őrmester.

Mindhárman szinte egy időben vették észre, hogy kigyulladt a tisztelői Kossuth Termelőszövetkezet juhodálya. A favázás, szalmával fedett épületen a tűz pillanatok alatt magasra szökött. A három ember, élete kockázatával, a lángokon át a hodályba hatolt. A megrémült állatokat csak nagy erőfeszítésekkel tudták kivenni az épületből; amikor az utolsó állatot is kiszabadították — 700 állat volt a hodályban —, az épület vázszerkezete összerogyott. Helytállással csaknem hétszáz ezer forint értékét mentették meg a termelőszövetkezetnek.

A tüzeset okának felderítésére megindult a nyomozás.

A hétköznapiak bátorsága

Omlás a barlangban

Sohasem féltem leereszkedni a legveszélyesebb sziklahasadékba, ismeretlen, föld alatti vízmosásokba. De magamban már elbúcsúztam az életemtől, s más helyében egy petákot sem adtam volna érte, amikor Aggtelek mellett, Imolán az Ördöggyök-víznyelő feltárásán dolgoztunk.

Mint a kis csoport vezetője, természetesen elsőként indultam a föld alatti patak felfedezésére. Alig hogy bejut ez a vízfolyás a hegyoldalba, egy 20 méter mély, függőleges sziklahasadékban folytatja útját. Ennek az üregnek az aljára ereszkedtem le, hogy lássam, merre halad tovább a patak. Úgy látszik, miközben hátamat az egyik, kezemet, lábamat a másik falnak támasztva lefelé „traverzáltam”, megbolygattam a sziklákat, mert épp hogy leértem, amikor égszakadás, földindulás: mázsás kövek zuhantak itt is, ott is mellém. Az egyik jól meglermett szikla szinte az arcomat súrolta. Mit lehet ilyenkor tenni? Egy szemvillanás alatt felmértem, hogy nincs a közelben semmiféle fedezék; oly világosan hasított az agyamba a biztos halál gondolata, hogy a rémület mozdulatlanul dermedtettem. S ennek köszönhetem az életemet. Mert az az egyetlen talpalatnyi hely — ahol én álltam nyakamat behúva —, csak az volt az a kicsiny terület a hasadék alján, amelyet nem árasztottak el a lezúduló éles sziklák.

Tudom, hogy óriási szerencsém volt. Mégsem csupán ennek tulajdonítom, hogy élek. Évtizedek óta járom a barlangok csodálatos világát. Ezt a szenvedélyemet csak erősebbé tette a hivatásom: geográfus vagyok, a Műszaki Egyetem ásvány- és földtani tanszékének tudományos munkatársa és „civilben” a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat főtitkára. Elképzelhető hát, hogy megannyi, veszélyeket rejtő, ismeretlen barlang feltárásában vettem már részt. De valahányszor megvédett az ilyenkor elengedhetetlen, hallatlanul nagy óvatosság, és ha Imolán talán egy kicsit meg is feledkeztem az elővigyázatosságról, az eset örök figyelemztető marad számomra.

Persze előfordulnak olyan helyzetek is, hogy mi, barlangászok a legkevésbé a saját életünkre gondolunk. Szerencsétlenül járt turistákat vagy a föld alatti labirintusban eltévedt gyerekeket kell kimentenünk. Csaknem egy évtizede már, hogy megszerveztük a barlangi mentőszolgálatot, s kérdés nélkül állíthatom, hogy ez ma már percek alatt mozgósítható, ütőképes szervezet. Mondanom sem kell: a meggondolatlan, kalandvágyó gyerekek adják a legtöbb munkát. Sokszor több kilométer hosszú — amatőrök számára kiismerhetetlen — labirintust kell átfésülni értük. Eddig még valamenynyitüket megtaláltuk. És az esetek után — annak ellenére, hogy esetleg több napot a föld gyomrának

Tapasztalatlan ember könnyen pórul járhat egy ilyen sziklahasadékban, ahol a 30 méteres mélység fölött dr. Dénes György barlangkutató játszi könnyedséggel „közlekedik”.

(Mikó László felvétele.)

fogságában töltöttek — nem riasztjuk el őket a barlangok világától. Szükségünk van rájuk, örülünk a természetkedvelő fiataloknak. Csak éppen meggyőzzük őket arról, hogy egyébként szép szenvedélyüknek ne fegyelméletlenül, másoknak sok gondot, aggodást okozva hódoljanak, hanem lépjenek be a turistaegyesületekbe, ahol szakemberek tanítják, vezetik őket.

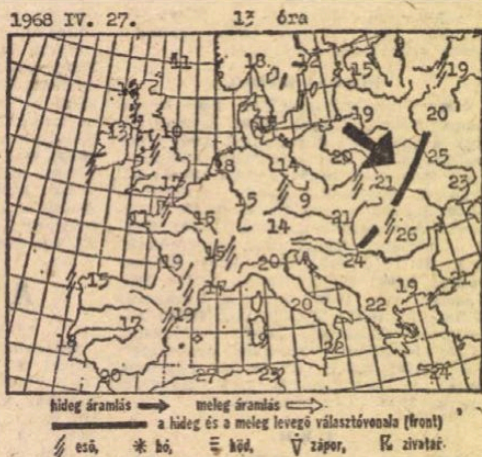
Átvirrasztott éjszakák, kegyetlen munkában és izgalomban eltöltött órák jelentik a barlangi mentést. Két éve például a solymári barlangból 15 órás idegtépő harc után szabadítottunk ki egy fiatal lányt, aki egy föld alatti szakadékba zuhant és öszszezúta magát. Saját magunkat is alig tudtuk vonzolni a rendkívül szűk hasadékokban, hát még a sérültet... Sokan kérdezik: hogy enged el a feleségem egy-egy ilyen, cseppet sem veszélytelen akcióra. Valóban ez csak egy módon lehetséges: ő is velem jön. Esztendőnk óta a barlangi mentőszolgálat tagja.

(Feljegyezte: Medveczky László)

Téglagyár épül Bakonyszentlászlón

Az ország legkorszerűbb téglagyára Bakonyszentlászlón épül: gépi berendezéseinek zömét a Szovjetunió szállítja. A jövő év végére elkészülő üzem személyzete főleg diszpecseri és karbantartó szolgálatot lát majd el, s így az új gyárban az egy főre jutó termelés egymillió téglá lesz.

Kirándulóidő

több helyen fellepő hózápor; a reggeli órákban a hőmérséklet az Archangelszktől északra fekvő tájakon ismét mínusz 4—mínusz 12 fok között van. Ennek a hideg légtömegnek az első hulláma szombat reggelig Oslóig jutott előre felé tartó útján, azonban hazánk időjárását még nem fogja érinteni. Vasárnap jó kiránduló idő lesz, még ha egy-két zápor elő is fog fordulni.

Várható időjárás ma estig:

Időnként megnövekedő felhőzet, legfeljebb szórvaosan előforduló fűtő esővel, zivattal. Megélemlülő szél. A hőmérséklet alakulásában lényeges változás nem lesz. Várható legmagasabb hőmérséklet 19—24 fok között.

A Duna vízállása szombaton Budapestenél 400 centiméter volt; a mára várható vízállás 405 centiméter.

Öt vádirat és százötvenezer forint jogtalan haszon

Bíróság elé kerül egy szélhámos grafikus

Szomorú rekordot mondhat magának Latorczay László 43 éves grafikus: a közeljövőben kerül a Pesti Központi Kerületi Bíróság elé, nem kevesebb, mint öt vádirat alapján. A budapesti V., valamint a VI—VII. kerületi ügyészség üzletszerűen és visszaesőként elkövetett üzérkedés, a Fővárosi Főügyészség nyomozóosztálya felbujtói minőségben, büntetőügyben elkövetett hamisítvány, a Fővárosi Főügyészség közlekedési osztálya pedig kétszeri ittas járművezetés miatt adott ki ellene vádiratot.

Latorczay évekkal ezelőtt bejelentette a tanácsnak, hogy grafikusként dolgozik. A vizsgálat megállapításai szerint azonban szakmáját nem gyakorolta, hanem engedély nélkül címfestő és dekorációs ipart folytatott — busás haszonnal. Termelőszövetkezetekben, gazdaságokban használatos úgynevezett marhafejtáblákat és tűzvédelmi táblákat készített. Latorczay később elhelyezkedett egy kistarcsai termelőszövetkezetben, ahol — kezdeményezésére — táblafestő segédüzeméget hoztak létre, s ettől kezdve a tsz cégére alatt folytatta üzleleit. A szakértői megállapítások szerint a táblák elkészítése — beleértve a szerszám, az anyag, a munka és szállítási költséget, valamint 8 százalékos hasznot — darabonként 17 forintba került; az élelmes grafikus azonban 32 forintért árulta portékáját. Az eddigi számítások szerint Latorczay mintegy 150 ezer forint jogtalan hasznot vágott zsebre.

A grafikusok a közelmúltban kétszer is elcsípték a rendőrök ittas vezetésért. Először néhány üveg sör, csaknem egy liter bor

s több féldeci elfogyasztása után ült volánhoz; a másik alkalommal — ekkor már nem rendelkezett jogosítvánnyal sem — szabálytalanul vezetett és egy URH-járőr megállásra szólította fel a XVI. kerületben. Latorczay mekkélni igyekezett, s a rendőrök csak Csömörön tudták feltartóztatni. A büntetett előéletű férfi egy korábbi közlekedési büntette ügyében két ismerőst arra igyekezett rávenni, hogy ránézve kedvező — hamis — vallomást tegyenek.

Amíg szép lassan gyűlte a vádiratokat, Latorczay szabadlábon volt. Amikor azonban a bíróság kitérte a tárgyalás napját, váratlanul megbetegedett. A beszerzett orvosi igazolás alapján kiderült, hogy csak szimulált, ezért a bíróság nyomban letartóztatta. A tárgyalásra tehát a börtönből vezetik majd elő.

Sz. F.

Elítéltek egy karambolozó kukást

Halálos gázolás miatt került a Fővárosi Bíróság elé Székely István 34 éves sofőr.

Székely a Fővárosi Köztisztasági Vállalat szemétyűjtő gépkocsijával figyelmen kívül, szabálytalanul tolatott a XIX. kerületi Ady Endre úton. Nem vette észre, hogy járműve mögött egy asszony halad át az úttesten, s a szerencsétlen nőt halálra gázolta. A bíróság Székely Istvánt — jogerősen — egy év és nyolchónapi szabadságvesztésre ítélte, és egy évre eltiltotta foglalkozásának gyakorlásától.